

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Zmagovalci so se vrnili...

PISMO IZ BELGRADA.

Belgrad, 12. (25.) avg. 1913.

I.

Zadnje priprave v soboto.

Opoldanski prosti čas sem porabil v to, da sem prehodil vse one belgrajske ulice, po katerih se bodo (odnosno so se) vračali novodobni Spartanci iz krvavih bojišč na svoja domovja.

Na vojaškem vežbališču na Banjici (kake tri četrt ure od Belgrada) se je zbiralo že cel teden vojaštvo belgrajske posadke, ki je prihajalo z vlaki do Resnika in od tu peš na Banjico.

Na Slaviji pod Vračarom je bil glavni vsprejem. Tu so napravili velika »vrata« s tremi prehodi. Cel slavalok je bil obit z zelenjem, na vrhu pa so bili razni grbi mest iz novih krajev, na sredi pa velik srbski grb. Med temi grbi so bili na obeh straneh sledeči napisi:

»Stip, Kočane, Bosilj grad, Radovište. Vi imate sučim pred Miloša« in:

»Kumanovo, Skoplje, Bitolj, Prilep. Dobrodošli osvetniki Kosova.«

Ko sem to opazoval so ravno razpostavljali topove in sicer dva bolgarska poljska in dva turška gorska topa.

Delavci so še nabijali zastave na slavalok, dva vojaka pa sta stražila topove z nasajenimi bajoneti, toda dalje.

Za kažipot svoji ekskursiji pač nisem potreboval nikakega vodnika, saj je na obeh straneh plapolalo neštevilno zastav in zastavic.

Na vsaki strani ulice — v razdalji pet korakov — so bili zabiti v tlak drogi, na vrhu velika zastava, na sredi pa je bil — v obliki grba — napis po eno ime onih mest, ki jih je zavzela srbska vojska, kakor n. pr.: Jedrene, Kumanovo, Drač, Bitolj, Carev vrh, Skadar, Prijepolje, Prilep, Debar, Ohrid, Stip, Belogradič, Carevo selo, Plevlje, Radovište, itd. itd.

Pred vojnim ministrstvom so bile postavljene štiri — do deset metrov visoke — piramide ovite z belim platnom tako, da je človek dobil vtis, kakor bi bile iz samega belega mramorja. Na vrhu piramid so viseli široki in dolgi trakovi modre, rdeče in bele barve.

Vse štiri vrhove je spajala veriga iz zelenega listja, v sredini — med piramidami — pa je visela ogromna srbska krona na gosto posuta z električnimi žarnicami modre, bele in rdeče barve, vse to pa je okusno prepletalo neštevilno travov v srbskih barvah.

Po vseh ulicah same zastave, tu in tam popravljajo delavci z veliko naglico razoran tlak.

Pred postajo zopet velik slavalok v podobi dveh visokih stolpičev zvezanih med seboj s cvetjem in zelenjem okrašenim mostovžem, na katerem so stali napisi med plapolajočimi zastavami.

»Vile če se grabit u vjekove da Vam vence dostojne opletu.«

dalje: »Dušanovo Skoplje sad je naše, Vama slava! to je delo Vaše!«

in: »Bježi grdna kletvo s roda zavjet Srba ispuniše. Od Jedrena do Jadrana Ori s' slava naših dana.« Toda naprej.

V Karadžordževi ulici zopet krasen slavalok z velepomembnimi napisi:

»1389—1912. 1885—1913.« »Kosovo osvečeno — Slivnica pokajana.«

V bližini hotela »Bristola« šele postavljajo dva slavaloka in istotako tudi nad savskim pristaniščem.

Tako sem priromal med zastavami do v resnici najlepšega slavaloka pred glavnim vhomom na Kalemegdan. Ne rečem to, da je najlepši, zato, ker je vodil delo tega slavaloka naš rojak prijazen gospod inž. Smrekar, ampak je bil faktično najkrajši slavalok, posebno vsled svoje priprostosti.

Predstavite si v duhu široko ulico, na vsaki strani gosto zeleno vejevje visokih dreves, v začetku te ulice pa v romanskem slogu dva štirioglasta stolpiča, zvezana med seboj z malo strešico. V stolpih je bila široka in precej visoka odprtina, v kateri je stala piramida izstreljenih granat.

Barva tega slavaloka je bila starinsko-rumenkasta in gospod inženir je s svojo spretno roko pretvoril — iz platna in lesa narejeno stavbo — v staro, kamenito zgradbo.

Podnožje stolpov je bilo zelo impresivistično naslikano, da je izgledalo, kakor bi bilo iz rezanega a ne uglajenega in z mahom poraščene kamna, vse ostalo pa iz gladkih kamenitih plošč. Vse ostale slikarske okrasbe so se izborno vjemale s celim kompleksom slavaloka, katerega streha je izgledala, kakor da je pokrita s ploščevino.

Res vsa čast gospodu inženirju in slikarju Smrekarju, ki je bil v zadnjem zelo hud, ker se ga je v »Dnevni« imenoval akademičnim slikarjem. Ima prav, njegova umetniška dela pač ne potrebujejo tega titula, ker so naraven izraz njegove umetniške duše, katero mu je dala priroda sama, kar pa bi ne mogla storiti nobena svetovna akademija.

Na Kalemegdanu, v bližini vodometu, so postavljene zopet štiri piramide s krono v sredini in z istimi

okrasbami kot one pri vojnem ministrstvu.

Nad glavo so napeljene v štirih vrstah električne žice, na katerih so pripete zelo na gosto bele, modre in rdeče žarnice, okrog spomenika pa so postavljene posamezne lože za kraljevo rodbino, za diplomate, generale poslance, občinske odbornike, častnike in v ozadju za ostalo občinstvo.

Spomenik je še pokrit toda o tem pozneje.

Na knez Mihajlovi in kralj Milanovi ulici pa je toliko slavalokov in napisov, da bom imel priliko opisati jih pozneje.

V nedeljo zjutraj.

Vstal sem že ob peti uri, na ulicah je že vse živo, ob pol sedmih pa sem bil že na precej ugodnem mestu, odkoder sem opazoval prihod vojske.

Dasi nisem prišel ravno pozno, so bile vse ulice, koder se bo pomikala armada, zasedene od občinstva. Policija, kateri je pomagalo vojaštvo, je le s težavo vzdrževala red in potiskala ljudi na trotoarje.

Ženske in dekleta so imele cele butare cvetic in rož, da celo otroci, ki so nosili v rokah majh. trobojnice.

Vreme je bilo prav krasno, dasi se je nagibalo precej na dež in v slabih presledkih je že začelo kapljati okrog osme ure, da so nekateri že odpirali dežnike, a brez potrebe, ker je kmalu prestalo deževati.

Tudi bog je Srbin, kakor pravijo Srbi, kadar jim gre kaj po volji, in vsled tega je naklonil Belgrajčanom nepokvarjeno svečanost.

Med raznimi dovtipi, s katerimi je srbska narodna duša zelo bogato obdarjena, nam je potekal čas v nestrpnem čakanju.

Ob sedmih bi imela vojska oditi iz Banjice, a strelav še vedno ni bilo slišati.

Nekoliko moč je trosilo cvetje iz velikih košar po kamenitem tlaku ulic. Temu vrgledu so sledile tudi dame in v kratkem času so bile ulice posipane z raznim cvetjem, kakor nekda pri nas ob procesiji sv. Rešnjega Telesa.

Ob trideset na devet so začeli grmeti topovi in čez pol ure na to je že šumelo med ljudstvom: »Že gredo! Že gredo!«

Kmalu nato se prikaže na s cvetjem okrašenem konju prestolonaslednik Aleksander, za njim pa generalštabni častniki vsi na konjih, ki so nosili okrog vratu vence belih rož.

Med ljudstvom je vršalo in frenetični klici navdušene mase so prehajali naravnost v nedoločno kričanje, iz katerega je bilo posneti: »Živeo prestolonaslednik Aleksander, živea srpska vojska!« in cvetje se je usulo od vseh strani na prestolonaslednika, ki je neumorno in vedrega obraza odzdravljaval množici.

Klerikalni shod.

Oj Ljubljana naša bela, kaj zdaj v tebi se godi črna jata priletela, vate je od vseh strani.

Dolga se procesja vije čez ljubljanske ulice, glasno mol'jo litanije klerikalne množice

»Narodnost to je paganstvo.« »Reši nas je o Gospod.« — ker le praktično krščanstvo reši naš slovanski rod.

Sokoli in naprednjaki — to nevarni so ljudje — klerikalni le veljaki, za rešitev nam skrbje...

Oni bodo nas rešili, pripeljali v sveti raj — tam se bomo veselili, v večni slavi vekomaj.

Dr. Šusteršič se ustavi, cela množica za njim, Šusteršič tako ji pravi: »Slišaj Dunaj zdaj in Rim!

Mi vsi, ki smo tukaj zbrani, nam ni mar le svetlih kron, zyesti smo katoličani, vdanost naša je zastoni.

Kaj nam mar je domovina, kaj naš narod nam je mar — ne bojimo se pogina umrjemo za sveto stvar.

Zvesto hočemo služiti, mi smo najzvestejši rod, suženj mora tiho biti, kadar tepe ga gospod.

Ko je bila stvar končana, se je množica razšla, prazna bila je Ljubljana, kakor je poprej bila!

Bila je zaključna seja (za zaupnike samo) — dr. Šusteršič se smeja drugim govori tako:

Dobro se je stvar zvršila, spet smo se proslavili kar skazila je Kamila, smo sedaj popravili.

In sedaj, gospoda moja, to je naša glavna stvar, konec dela je in znoja, razdelite si denar.

Tudi častniki so bili deležni navdušenih pozdravov mnogoštevilnega občinstva, katerega število ni mogoče niti približno določiti.

Za štabnimi častniki prijezdila je konjica kraljeve garde, ki se je tudi udeležila vojne.

Takoj za konjico je korakala godba 6. pešpolka drinske divizije in za njo cel polk z zastavo na čelu. Dolga nepregledna vrsta pešcev vila se je po ulicah in iz puškinih cevi je molelo cvetje, istotako tudi raz čepic, vsako je bil okrašen z zelenjem in cvetjem.

Za pešci je nastal mal presledek in takoj nato je v galopu prihrumela konjica (4. polk), da doide pešce.

Vsled oglušujočega vrišča so se konji plašili in le spretne roke jezdecov so vzdržale vojaški red. Rezganje konj, peketanje kopit in krič gledalcev vse to se je mešalo v velikanski hrup in vrišč. Konjiška godba na konjih je svirala koračnico, a ni je bilo slišati.

Vedno novi in novi jezdecov so prihajali v hitrem diru in ljudstvo je kričalo kakor brez uma, splašeni konji se visoko vzpne in že je ležal vojak na trdem tlaku, toda junak je držal čvrsto uzdo z obema rokama in v hipu je bil zopet na konju ter nadaljeval svojo pot.

Za konfiko so pritekale v trapu mule s strojnimi puškami na hrbtu. Cel mitralješki oddelek je pasiral mimo nas.

Za mitraljezami so jezdili vojaški zdravniki in svečeniki, za njimi

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Marta!« Jo je rotil Florestan, ki se je bil prestrašil te vročine razburjenosti.

»Naj bo, pravim. Ostanje nama ponos, ostanje nama dostojanstvo v prenašanju najine nesreče... In naposled, kaj za to! Kmetica sem, in delati hočem kakor delavka, da zgolj svojim otrokom. Ne manjka jim, delavki, ki se peha jo in nima jo drugega upanja v svojem življenju kakor delo in trud do poslednje ure.«

»A jaz! Marta — ali ste name pozabili?«

»Ah, vi, edini prijatelj moj, vi ste dobri, brezmejno ste plemeniti. Vi ste edino bitje, ki mi daje še malo poguma... zato, ker vem, da boste tudi vi ljubili mojo malo... in da jo že ljubite — kaj ne da? — iz vsega srca...«

»Z vso svojo ljubeznijo, Marta.«

»No, videli boste. Pogum se mi vrne s časom; borila se bom z vsemi močmi telesa in duše, da premagam zlo, ki naju preganja. Hrabra hočem biti, kakor sem bila nekda — in še bolj, če bolj... Potrebno je... in jaz hočem, hočem.«

Dalje ni mogla več.

Bolezen jo je popadla za grlo in jo zviljala par minut — ah, Florestan — so bile te minute stoletja! — v strašnem kašlju...

In ko se je zvrnila brez sil in brez sapa nazaj v fotelj ter izpustila rutico, s katero si je bila obrisala blede ustnice — takrat je zagledal Florestan na tej rutici zope ono krvavo liso, ki mu je bila že tolikokrat napolnila dušo s strahom... zopet, in še večjo kakor prejšnje dni.

In stari režiser si je dejal z neizmerno bridkostjo v srcu: »O Bog!... Kaj bo, če nas zadene nesreča še huje... Kaj bo, ako zapusti ta mati svojega črvička, ki mu ni še niti leto dni... Kaj bo potem z otrokom in z mano!... Otrok je še v zibelki, a jaz sem starec...«

Tudi če Marta ne bi bila prepovedala Florestanu vsakršnega koraka pri Gilbertini stari materi in njeni rodbini v obče — mož ne bi bil mogel izvršiti svojega naklepa.

Mikala ga je radovednost — samo radovednost — izvedeti kaj o teh Rošegjskih, ki so živeli v mrzlih zimskih mesecih nayačno v Parizu, kakor mu je bila pravila Marta.

Zato je porabil prosti čas, ki mu je še preostajal, ter šel razgledavat, ne da bi bil povedal Marti kaj o tem.

Ime Rošegi vendar ni moglo biti neznano.

Z lahkoto ga je našel v naslovni knjigi; tam je stalo tiskano, da imajo svojo hišo v ulici Varen,

Sel je pogledat. Krenil je po ulici Bak, ki je bila še vsa razbita od kanonade in se je še vsa kadila od požarja.

»Samo,« je dejal sam pri sebi, »če ni hiša teh Rošegjskih v Parizu prav tako uničena, kakor njih grad v Bisjeri!«

Toda ne, S številko, ki je je iskal, je našel v resnici star dvorec zelo svečanega lica — toda nedotaknjen — ki je gledal na ulico mogočno s svojimi osmerookimi nadstropji. Okna pa so bila zaprta in zavešana do zadnjega.

»Zdi se, da stanovanecv ni doma,« si je dejal Florestan. »Ali, dvorec vse eno ne more biti brez vratarja: pogledati hočem.«

Vstopil je tedaj.

In stari režiser je vprašal vratarja:

»Ali je gospa markiza de Rošegi v Parizu?«

Po strani je pogledal vratar tega dobričino s čudnimi gestami in gledališko govorico.

»Kaj pa hočete vi gospe markizi?«

Toda Florestan je imel odgovor že pripravljen:

»Saj ne mislim govoriti z njo. Samo vedel bi rad, ali naj ji pišem semkaj ali v Bisjero?«

Vratar je videl, da ve ta človek precej dobro za navade in bivališča njegove gospodinje. Odgovoril je torej:

»Niti semkaj, niti v Bisjero, vrli mož. Toda pred vsem — komu hočete pisati, stari ali mladi gospe markizi?«

»Ali mari nista skupaj?« je vprašal stari Florestan na slepo.

»Ej, bogme, ne. Odkar je poroka mlade markize gotova reč, je šla na majhno popotovanje k svojim sorodnikom... v Reverse, če veste, kje je to...«

»Ne vem tega,« je dejal Florestan razočaran.

Vratarju se je razvezal jezik: »Reverse je v Tureni. Tam bo nova poroka gospe markize; razume se, da je odšel za njo tudi gospod grof d' Ormoa.«

Florestan se je komaj premagal, da ni vzkliknil od presenečenja. Toda premagal se je z velikim trudom: »Gospod grof d' Ormoa... Gospod grof Olivlj, kaj?«

»Da, polkovnik pri jahajočih lovcih.«

»Vem, vem, že vem,« je menil Florestan, govoreč sam pri sebi: »Zdi se po tem takem, da so ga prestavili nazaj h kavaliriji... Bodimo diplomati, bodimo diplomati...«

»Ali poznate gospoda grofa d' Ormoa?« se je oglasil vratar.

»Poznam ga nekoliko.«

»No, potem imate več sreče kakor jaz; prav rad bi izvedel, kakšen je ta mož... saj bo vendar moj gospodar, a videl ga nisem še nikoli.«

»Prav mlad je še.«

»Pravili so mi, da

»Komaj če ima trideset let.«

»Potem bo ravno pravi za milostno gospo... Njej jih je menda šele petindvajset.«

»In lep fant je, veste. Zelo te-

man, z zavilanimi brki...«

»To bo pa res lepa dvojica... Ej, naša milostna... kar se tiče lepote, ji ni česa reči, kaj ne?«

»Vraga, da ne,« je odgovoril Florestan tja ven dan.

In vratar, ki se je bil zdaj razklepetal popolnoma:

»Najbolj čudno, veste, se mi je

zdelo to, da se stara gospa markiza ni nič upirala tej možitvi. Niti kislega

obraza ni napravila. Razumeli sta se menda kar na prvi mah; nič je ne

moti, da dobi mali markiz očma — še veselji jo menda. Ako ji ne bi bil

povšeči, si pač ne bi delala toliko onga... Prej je stanovala v prvem

nadstropju dvorca, a gospod markiz, njen starejši sin, je bival v drugem.

No, in zdaj preseljujejo vse. Saj veste, da nova grofica in gospod grof

d' Ormoa ne moreta stanovati tam, kjer je bivala z njegovim prednikom:

stara gospa markiza se hoče torej umekniti v stanovanje pokojnega si-

na in prepušiti svoje nadstropje mladi dvojici.«

»Torej bo stanoval gospod grof d' Ormoa v tem dvorcu?«

»Da... Prej ni imel stanovanja v Parizu. Vse njegove hiše in po-

sestva so na deželi... In zato bodo uredili, kakor vam pravim... vsaj za

zda, ako ne za dolgo časa.«

pa je priropotal 3. topničarski polk s topovi in municijo. Vsak top — odnošno voz za municijo — je vlekel tri pare konj.

Celo armada, ki je štela, kakor se splošno govori, 5000 mož, zaključila je četa komitov v najraznovrstnejših nošah tako, da so nudili najpestrejšo sliko najrazličnejših ljudi, tembolj ker sta bila med njimi zastopana oba spola. Naravno, da so bile ženske v hlačah.

V poldrugi uri je šla mimo cela vojska, za njimi pa se je udrla cela množica v isti smeri po raznih ulicah, ker je vse hotelo biti na Kalemegdanu ali pa na Teraziji, da vidi kralja, ko bo odhajal k odkritju spomenika.

Na Kalemegdanu.

Po velikem ovinku posrečilo se mi je priti še pravčasno na Kalemegdan, trikrat sem se moral legitimirati z vstopnico, katere je izdajala policija, predno sem prišel v novinarsko ložo.

Ker je bila predpisana črna salonska obleka, ali pa gala-uniforma, sem tudi jaz oblekel črno, dasi že precej oguljeno salonsko obleko in vsled tega nisem imel nobenih zaprek, precej mojih tovarišev pa so kar kratko zavrnili, vendar pa je bilo pa gospodov tudi brez »fraka« med belgrajsko elito.

Vse lože so bile prevlečene z rdečo tkanino.

Na desni so bile lože za vlado, za kraljevo rodbino, za diplomate, za generale in novinarje, na levi na za poslane, občinske svetovalce in druge javne funkcionarje, v ozadje pa zelo majhno število gospa in nekaj gospodov.

Topovi so zagrmeli in kmalu nato so godbe zasvirale kraljevo himno.

Kralj se je pripeljal v avtomobilu s svojim adjutantom, v drugem avtomobilu je sedel knez Arzen in vojvoda Putnik, v tretjem pa princ Pavle in princ Gjorgje. Prestolonaslednik in vojni minister sta že čakala na prihod.

Čim je kralj izstopil, objel je in poljubil svojega sina prestolonaslednika Aleksandra in pripel na njegove prsi zlato medaljo za hrabrost.

Nato je zavzela kraljeva rodbina svoja mesta v bogato okrašeni loži, pred katero se je postavila cela gruča fotografov s svojimi aparati.

Pred spomenikom pod cerkvenim »nebo« je sedel metropolit Dimitrij v sijajni cerkveni opravi ob asistenci mnogoštevilnih svečnikov.

V daljšem govoru je metropolit v poetičnem zanosu naslikal sedanjost prošlost in bodočnost srbskega naroda, katerega vsemogočni Bog ni nikdar zapustil in Njegov blagoslov pospešil započeto delo narodnega voditelja Karagjorgja.

Mars.

Slovenska zemlja.

Selnica ob Dravi.

Tik podjetja na Dravi pri Fali so si razven kantinerja, ki potuje s stavbeno družbo postavili svoje barake in hiše tudi domači trgovci in podjetniki, da bi si ob današnjih težkih časih kaj prislužili ob velikanskem prometu in nobeden ni mislil na konkurenco.

Dovoljenje za trgovino in gostilno pa je dobil pozneje tudi neki nemškiutar Gottlich iz Maribora, ki je v svoji domišljiji videl že vse druge trgovce in gostilničarje uničene, kajti tako prezirljivo je govoril o njih in trdil, da bo edino le on delal kšeft. Toda najbrže se je pošteno urezal. Odjemalci so menda ostali zvesti solidnim trgovcem in Gottlich je začel misliti na maščevanje, ki ga je kot trgovec izvedel prav po maniri nemške kulture. Nekega večera se je namreč vračal tamošnji gostilničar in posestnik z. Lojze Ilgo po svojih poslih proti domu. Ko gre po cesti mimo Gottlichove barake ga leta napade na čelu kakih 20 nahujskanih barab, ki so pridrveli iz barake kot razjarjene čebele iz panja. Nekateri so pri bližnjem plotu trgali late ter tako oboroženi preskočili napadalcem na pomoč. Le svoji lovski puški in samokresu, ki ga je nosil g. Ilgo seboj, se ima zahvaliti, da ga niso dejstveno napadli, sicer bi ne imel od teh divjakov nič dobrega pričakovati. Grozila jim je nabasana puška z napetim petelinom in vendar so po rakovo se umikajočemu g. Ilgo sledili kakih dvesto korakov. Med tem pa je Gottlich nesramno zahteval puško in napadenca opsoval z imeni in priimki, ki jih ima nemški »kulturi« jezik toliko na razpolago. Germanija, ponosna si lahko na svoje sinove-divjake! Tak človek kot je Gottlich ne zasluži koncesije in upamo da bo okrajno glavarstvo potrebno ukrenilo za varstvo domačinov.

Selnica ob Dravi.

Kot je »Dan« že svoj čas poročal, je dobil sin tukajšnjega posestnika Hölzl za tatvino kolesa 2 dni zapora. Najbrž mu je to premalo in niti tega noče obsediti. Ko je bilo treba nastopiti kazni, je pobegnil v Italijo. Toda zmanjkalo mu je menda denarja. Priklatil se je domov, ukradel očetu 300 K in zopet neznan kam izginil.

Iz Tolmina.

Kakor pravi novejša zgodovina sta na Logu pred Tolminom stala si nasproti David in Goljat, Log je pašnik, kjer pasejo krave naših malih agrarcev. Pastirja teh krav 80letnega Gašperca s svojimi dovtipi pozna vsakdo. Tudi častnikom je dobro znan, kateri so imeli in imajo tam doli na pašniku z vojaštvom vaje. Večkrat jim je rekel ko so se z njim šalili kazoč na krave: »Tam je moja kampanija — jest pa ofcir«. Smejali so se — Gašperček je oficirje potegnil — ti pa njeza — dali so mu večkrat denarja in tobaka. Na tem pašniku v bližini krav 50 do 60 po številu, poveljeval je pred 14 dnevi oholi in surovi stotnik domobrancev Marek. Hotel je s svojimi vojniki in konji iti naravnost med krave, katerim je poveljeval Gašperček. Vsak v svojem elementu misli si je Gašperček: »Ti jmaš saldate — jest pa krave«. Po navadi gre v vojni moštvo naprej — to pot sta si dala pa ofcirja. Gašperček se je črno-ostro-gledemu stotniku Mareku vpri čes: da jma na ti beliki ginaš dast prastu-ora za njegove ibunge — in naj ne plaši krav katere se pasejo v miru. Se predno je svoj »befel« povedal — punf — pūmpstite — je že imel dva »žlaka« (udarca) v svoji črepinji. Bitka je bila udobljena. Sovražnik je pa krvavel na tleh — dokler se ni vsmilil neki vojak — dvignil ga in nesel k Soči izpirati mu rane. Obvezali so ga in ker je revež — še misliti ne sme na bolnišnico — trpi — in pase z zavezano glavo krave naprej. Nekateri oficirji se mu zaradi tega čina še smejejo. Junaštvo! Kako se pa vendar more komaj meter visoki in neoboroženi Gašperček, ki slihi k večjemu v kak cirkus ali panoptikum meriti z enim oboroženim visokim in korpušentnim stotnikom? Pravijo: »Dobro je moral meriti, da je zadel tako zverino«.

Ta dogodek se vsepovsod obsoja, treba je ukreniti nekaj več — kakor samo obsojati. To mora priti pred občinsko sejo in naj se na kompetentno mesto vloži ovadbo — če tudi gre za enega ubogega sivolasega pastirja. Naj vendar za vedno izginie ona parola: »Kdo se bo za to mazal« — pobivati se ne damo, to naj si zapomni oni — kateremu to tiče. Konečno priporočamo gg. častnikom ljubljanskega domobranstva naj posnemajo častnike tuk. 19. pešpolka, da priredijo tudi oni veselico za »Rudeči križ« še predno odpotujejo — in naj se čisti prebitek porabi za domačega ranjenca, ki je padel v bitki na Logu.

Končno tudi vprašamo gosp. majorja Vojnoviča in g. nadporočnika Horaka, ako sta to zadevo vzel na znanje in prijavila voljaški oblasti? Ako je dovoljeno nekaterim, dadelajo brez potrebe raznim poštarjem in špijonom sitnosti — naj storijo tudi tam — kjer je najbolj potreba!

Štajersko.

Maribor. (Moralni maček.) V merodajnih nemških krogih našega mesta so prišli neverjetno hitro do treznosti. Vsekar se vseeno dosli prepozno. Naši vodilni magistratovci so računali s tem, da ostane nadvojvoda Friderik še vsaj do nedelje v Mariboru. V tem jih je potrdilo tudi še mnenje višjih deželnih in državnih funkcionarjev, ki te želje naših magistratovcev nikakor niso sprejemali kot nekaj nemožnega. No, po onih demonstracijah proti Slovincem, o katerih je baje zvedel tudi nadvojvoda, je ta možnost splavala docela po vodi. Slovinci smo hoteli manifestirati in manifestirali smo. Na dostolen način. Nemška fakinaža pa je manifestacijo s svojim poučilnim in barabskim vedenjem prelevila malone v demonstracijo vsenemškega značaja. Kot vedo nekateri povedati, je radi zastav padlo par prav ostrih besedi obsodbe. Ožle spremstvo nadvojvode se je namreč čudilo, da je višelo toliko zastav frankfurtaric. Čudil se je, da ni videl nikjer nika-kega znaka onega naroda — Slovinci — ki ga je prvi na mariborskih tleh pozdravil. Nejevolja nadvojvode nad temi nemškimi izgredi je bila že kar v prvem trenutku očividna. Mesto k hotelu »Mohr«, se je obrnil nadvojvoda takoj po opravi pri mo-

stu, do knezoškola. Računajo s tem splošno, kot z zadoščanjem Slovincem. Od škola je šel nadvojvoda si ogledat cerkvi in okrajno glavarstvo, nakar se je odpeljal v Gradec, koder je bil zvečer dinje. Torej ne v Mariboru... Sedaj uvidevajo, kako nepremišljen je bil ves njihov korak, napram Slovincem. Seveda, po toči zvoniti, je prepozno. Govore tudi, da je pričakovati v bližnji bodočnosti še par toplejših, ko so bile te. No, nam je prav. Za bodoče, kadar nam pridejo zopet s svojim toli slavljnim vsenemštvom v Mariboru, jim bomo že še kaj poskrbeli. Ampak takrat kaj tacega, da jim bo žal te, prve prilike...

Maribor. (»Podravske Novice«.) V ponedeljkovem »Slov. Narodu« citamo, da se bavijo naši krogi z ustanovitvijo lista, izhajajočega dvakrat na teden. Ne vemo, če je bilo povsem pravilno, priti s tako stvarjo že danes na dan pred vso javnostjo. Ker pa se je že izpregovorila prva beseda, naj še spregovorimo drugo. Slov. Narod namreč piše, da bo list »lokalnega« pomena. Mislimo, da je to nekoliko premalo povedano, kajti za zgolj »lokalne« namene, se bi pač pri nas komaj našlo potrebnega terena. Niti za teden, kaj še za list z dvakratno tedensko izdajo. Če se ustanovi list, naj odgovarja splošni potrebi napredne ideje. Imeli bi potem dva napredna štajerska lista med tednom, vrh tega pa še dva dnevna napredna lista. To bi odgovarjalo potrebi in le to bi potem bilo v stanu, podpreti dovoljno ves naš napredni boj. Sicer pa bo dobro, če še nekoliko počakamo in si prihranimo zadnjo besedo za takrat, ko pride do ustanovitve lista. Danes je še prezgodaj.

Zdravstveno stanje dež. odbornika dr. Robiča, se je že izdatno utrdilo, ozir. obrnilo na bolje. Dr. Robič je tudi že zmožen, govoriti par besed. V nedeljo so ga prepeljali iz Varaždina v avtomobilu v Maribor, koder sedaj biva v tamošnji bolnici. Upati je, da bo kmalu docela okreval.

Slov. Bistrica. (Smrt v studen.) V nedeljo se je igralo dete zakoncev Drozg pri domačem vodnjaku. Ker ni čutil nadzorstva, je splezalo na vodnjakovo ograjo in padlo v globino. Stariše so radi te ne-prenevidnosti prišli in oddali sodišču.

V nedeljo, dne 7. septembra ključ vse zavedne Slovence dolžnost v Lebnico na Dravi, koder priredi tamošnji »Sokol« svojo prvo narodno slavnost. Lebniški »Sokol« je prvi v Dravski dolini; pokažimo mu, da vemo njegovo delo ob narodni meji ceniti!

Dnevni pregled.

Samostojna slovenska državna gimnazija v Gorici — najbolj slovenski državni zavod te vrste. V nedeljo je izšel cesarski odlok, s katerim se namesto stare gimnazije z nemškim učnim jezikom ustanavlja polna humanistična gimnazija s slovenskim učnim jezikom. Gimnazija bo letos imela 4 razrede in se bo vsako leto izpopolnjevala. Poleg ravnatelja bo na gimnaziji 14 definitivnih učiteljskih mest. Učni jezik bo na gimnaziji slovenski, obenem bo preskrbljeno, da se učenec nauči tudi modernih jezikov. — Se vidi, da na Gorškem ne vladajo nič več Šusterčijanci.

Kdo ovira širšo balkansko zvezo? O nesramnih besedah bolgarskega profesorja Georgova, ki je delal, da bodo Bolgari vedno tam, kjer ne bo Srbov, smo že poročali. Bo pač zanimivo povedati, kakšno stališče zavzema napram Bolgariji srbski ministrski predsednik Pašić »Rusko-ja Molva« piše: Balkanska zveza se utrjuje. Pašić, Venizelos, Majorescu in Vukotić se zopet snidejo v Bukareštu, da napravijo nov temelj za balkansko zvezo, v kateri se hodo nahajale Srbija, Črna gora, Grška in Romunija. Razven tega se te štiri balkanske države tudi posvetujejo o stališču napram Turčiji vsled zavzetja Drinopolja.

Srbija v osebi Pašića stoji na tem, da je potrebno Bolgarom pomagati. »Stvar Bolgarije — tako pravi Pašić — bi morale vse balkanske države vzeti za svojo, ker zveza ima cilj, da zaglasi nedotaknjenost ozemlja proti vsakemu sovražniku.« Grška je proti temu stališču, Rumunija je neodločna — tedaj je Srbija je za Bolgarijo in vendar bodo Bolgari iskali zveze povsod drugod, celo pri Turkih, samo ne pri Srbiji. In potem te ljudi še kdo zagovarja! Ne zasluži-jo!

Nov poštni urad. Dne 1. septembra 1913 se otvori v Beli Cerkvi (politični okraj Rudolfov) nov poštni urad z uradno označbo: »Bela Cerkva«, ki se bo pečal s pisemskim in vozno pošto ter ob enem služboval kakor nabiralca poštne hranilnice nega urada. Ta urad bo imel zvezo

s poštним omrežjem po dnevno dvakratni pospehi do vasi Dolenje Kromovo v spoju z obstoječo pošto vožnjo Rudolfov — Sv. Peter pri Rudolfovem — Smarieta na Kranjskem. Istočasno se opusti v Beli Cerkvi obstoječa pošta nabiralnica. (K. K. Post- u. Telegraphen Direktion in Triest nam je poslala to obvestilo, ki ga prinašamo z opombo, da se držnejo naši uradi ponemčevati naša imena in da stoji pri obvestilu na prvem mestu Weiskirchen, Krain.)

Lov krajevalne občine Mavčiče se bo dne 18. septembra 1913, ob 10. uri dopoldne v uradnih prostorih c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju potom javne dražbe v zakup oddal za dobo petih let in sicer od 1. decembra 1913 do 30. novembra 1918. Zakupni in dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju med navadnimi uradnimi urami.

Krška Vas. Narodna Čitalnica priredi dne 31. avgusta ob 2. uri popoldan v gostilni g. Josipa Kodrič v Krški Vasi ob priliki ustanovnega občnega zbora domačo veselico. Spored je zelo vabljev, ker bode nastopilo več govornikov, ki bodejo raztolmačili velevažnost tega društva. Vabijo se člani ter drugo narodno zavedno občinstvo, da se te prireditve udeleži ter s tem pripomore društvu do boljšega obstanka.

Podružnica Ciril - Metodove družbe v Domžalah uljudno naproša vse one p. n. člane ter prijatelje Ciril-Metodove družbe, kateri se udeležijo 8. septembra t. l. velike skupščine v Domžalah, ter žele tu obedovati, da takoj, vsekakor pa do 4. septembra t. l. to javijo na tukajšnjo podružnico, da se zamore vzdržati red ter preprečiti vsako nesporazumje. Prosi se tudi navedbe natančnega naslova, da se tem p. n. udeležencem dopoljšje znaki. — Odbor.

Za srbske ranjence je nabral g. Ljudevit Mlakar 74 K. Darovali so: Telovadci Sokola I. 6 K 18 vin., g. Emil Švigelj 2 K, g. Matilda Arkova 1 K, g. Zidan 1 K, na župnem izletu Sokola I. y Ribnici 20 K, v posebnem vlakcu župnega izleta Sokola I. 5 K, g. Neimenovani 40 vin., g. Trškano-va 2 K, g. Arzenšek 60 vin., g. dr. Ravnihar 5 K, g. dr. Gosak 2 K, g. Pavlič 40 vin., g. Petrič M. 1 K, g. Dovžičar 1 K, g. Kostevc 1 K, g. Šušteršič 1 K, g. Drovenc 40 vin., g. A. Pesek, 1 K, g. J. Vuk 1 K, g. T. Mencinger 60 vin., g. Petrič Puntigamski 5 K, g. Preskar 1 K, g. L. Rus 1 K, g. J. Kenda 1 K, g. F. Hribnik 1 K, g. Podobnik 1 K, dr. Baloun 2 K, g. Henfler 1 K, g. Škrjanc 1 K, g. Vidmar v Tržiču 1 K, g. J. Sallberger 1 K, g. B. Mally 1 K, g. R. Globočnik 1 K, g. Ogulin J. 2 K, g. Razlag Erna 1 K 02 vin.

Samokres je ogledoval in to je bila nesreča za Barlič Jožefa iz Korena. Samokres se je sprožil in zrno se mu je zarilo v levo nogo.

Tatvina. Te dni je neznan storilec ukradel na Primskovem na Gorenskem v hiši vulgo Košmelj neki delavki 32 kron, več obleke in perila iz škrinje. Orožništvo tatu zasleduje.

Koruzni storži. Skorja Franc iz Ribčev se je pri sekanju koruznih storžev usekal na levo roko.

Stroj ga je zgrabil. Cvijanovič Mile, delavec na žel. v Semiču je vrtal s strojem. Pri tem ga je stroj zgrabil za desno roko in mu jo poškodoval.

V vrelu vodo je padel. Mesarski pomočnik Ivan Uršič iz Toplice je padel v vrelu vodo in se opeknel po levi roki.

Z nožem ga je. Te dni je nastal v neki gostilni v Radečah med delavcem Janezom Resmanom in Janezom Rožičem prepir, ki pa se je za oba Janeza končal brez vsakih posledic, na kar je Janez Resman zapustil gostilno. Ko se je kmalu nato napotil domov tudi Rožič, ga je Resman napadel na cesti in ga je z nožem osuval ter težko poškodoval.

Škoda radi zadnjih povodnj. Zadnje povodnji so napravile pri regulaciji Save med Zalogom in Kresnicami občutno škodo. Na več krajih je voda zrušila kar cele kamnite stene in jih odnesla s seboj. Luknje so sedaj zamašili.

Nad zaice se je spravil doslej neznan tat v gozdu pri Straškem Vrhu. Te dni je namreč neka ondota kajzarica našla v omenjenem gozdu mrtvega zajca v zanjki, kamor se je ujel. Tatinskega divjega lovca še niso dobili.

Strop se je podrli. V Šent Jakobu pri Podgorici se je podrli te dni pri neki novi stavbi radi slabega varstva strop. K sreči se ni zgodila nikakva nesreča.

Na begu v Ameriko aretiran. Dne 19. t. m. je poneveril solastnik mlekarne iz Dupelj pri Tržiču Ivan Ivančič 1500 kron, na kar je izginil iz ondotnega kraja. Šel je v Ljubljano, kupil v neki potovalni agenciji vozni listek za vožnjo v Ameriko in se je dne 20. t. m. odpeljal iz Ljubljane. No pa so ga kmalu imeli. Aretirali so ga v Feldkirchnu na Tirolskem in ga izročili sodišču.

Natakar, zidar, pa en rimski romar — vsi trije špijoni. Že zopet je zadišalo po Redlu. Jaroslavska policija je dne 27. t. m. aretirala nekega natakara v tamošnji vojaški kantini, nekega zidarja in pa rimskega romarja. O homoseksualnosti se v tem slučaju še ne govori.

Roparski napad na vlak. Kakor se iz Lvova poroča, je bil v noči na 26. t. m. v brzovlaku, ki prihaja iz Stanislava, na postaji Sihor, tri postaje od Lvova neradoma oddan signal za silo. Ko se je vlak ustavil, so obkolili roparji strojevodjo in kurjača s samokresi v rokah. Drugi roparji so hoteli vdreti v poštni voz, ki ga pa je uradnik od znotraj zaprl. Roparji so oddali 30 streliv, zadeli so pa le okna. Sprevednik Juzkewicz se jim je postavil s samokresom v bran. Naposled so roparji zbežali v gozd. V Lvov je prišel brzovlak z enourno zamudo. Kurjač je pri zaslišanju izjavil, da ga je nekdo, ki je imel črno brado, zvezal, ko se je napad ponesrečil. Nato ga je zopet odvezal. Oblastim se zdi to neverjetno, zato so pridržali kurjača v zaporu.

Messina zopet uničena. Vsem mora biti še v živem spominu grozno uničenje mesta Messina na Siciliji, ko ga je pred leti potres popolno razrušil. Sedaj zopet prihajajo v Rim vesti, da je v Siciliji divjal tri dni strašen ciklon, ki je zrušil mesto Messina, ki je bilo na novo postavljeno. Podrobnosti niso še znane, ker so vse vedno pretrgane.

Zasledovan pastor. Kakor se iz Podmoklega poroča, zasleduje policija pastora Reuberja iz Meissena, ki je bil tam z neko umobolno žensko, kateri je dajal »verski pouk«. Teh lekcij so se udeleževale tudi druge ženske. Dotična dama je vzela 80.000 mark svojega premoženja s seboj. Pastor je oženjen in ima pet otrok.

Povodnji. Dannadan prihajajo vesti o ogromni škodi, ki jo povzroča abnormalno, še vedno trajajoče deževje na Ogrskem. V občini Ostava je vodovje izpodjedlo most. Ko so se hoteli prebivalci pred poplavo rešiti v cerkev, se je porušil most. Mnogo ljudi je padlo v vodo. Dva kmeta sta utonila.

Kolera v Bosni. V Gornjem Domaljevcu v Bosni se je primeril en smrtni slučaj kolere; v Brčki je en nov slučaj, dva smrtna slučaja sta v Dolnji Skaviji, eden v Gornji Skaviji, en slučaj v Bijeli. V okraju Tuzla so vse šole zaprte.

Sto let star poslanec. Iz Budimpešte poročajo: Poslanec Madarosa je danes sto let star. Prvič je bil izvoljen za poslanca leta 1833. Od 1848. leta naprej je nepretrgoma član parlamenta in zastopa volilni okraj Sarkeresztur. Madarosa pripada nedovisni stranki.

Velikanske poneverbe. V žitnem oddelku peterburške komercialne banke so izsledili dne 26. t. m. poneverbe, ki dosegajo pet milijonov rubljev.

Slovinci! Slovence!

Prvega oktobra poteče 50 let, kar je prvi Sokol na slovenskem jugu razprostrl svoja junaška krila nad belo Ljubljano.

Odveč bi bilo poudarjati, kakęga pomena je Sokolstvo za naš mali slovenski narod, odveč bi bilo poudarjati, koliko da je v tej dobi slovensko Sokolstvo storilo za Slovenstvo. Zlasti v zadnjem desetletju se je Sokolstvo začelo močno razvijati, njegovo delo se množi, pa tudi čimdalje bolj pogloblja. Intenzivno npranje delo, kakor tudi vnanji nastopi pa zahtevajo izdatnih gmotnih sredstev. Naši Slovenski Sokolski Zvezi naraščajo od dne do dne večji stroški — od včlanjenih društev, ki jim člani večinoma niso premožni, pa ne more zahtevati takih organizacijskih prispevkov, da bi krili vse izdatke Zveze.

V bližnjem času nas čakajo velike naloge! Zlasti pa bosta zahtevala velikih sredstev III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani, prevažna ta prireditev ter mednarodna telovadna tekma v Parizu, kjer bo našim sokolskim borcem braniti sijajno mesto, pridobljeno na prejšnjih tekmah evropske mednarodne telovadne Zveze.

Slovinci! Slovence! Prvič po preteku polstoletja se slovenski Sokol sam obrača do vas za posebne prispevke.

Dne 14. septembra 1913 priredi Slovenska Sokolska Zveza po vsem Slovenskem cvetlični dan. Segajte marljivo po cvetkah, ki jih bodo razpečavale slovenske Sokolice, žrtvujte, kolikor morete, da pripomorete Sokolu, lažje vršiti prevažno nalogo sokolsko.

»Na zdar!«

Predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze.

Ljubljana.

— **Veliko priznanje učiteljstvu.** Na zborovanju Slomškarjev je govoril tudi dr. Pegan. Rekli so, da je velika zasluga učiteljstva, da vzgaja slovenskemu narodu velike politike in kulturne delavce. Potem je rekel dr. Pegan: »Stari učitelj, ki je mene učil, ta ima zaslugi, da stojim sedaj pred vami dr. Pegan. On je iz malega Pegančka naredil dr. Pegana. To priznanje na zborovanju Slomškarjev je prav genljivo — samo da slušajmo — dr. Pegan ni velik — in da dr. Pegan — menda prav zato — ne plača učiteljstvo po zaslugi.

— **Na zborovanju Slomškarjev** je bilo — kakor poročajo dostojni ljudje — tako kakor ob času preganjanja kristjanov v Rimu. Razlika je bila samo ta, da so takrat razni trinoži vpili: »ali kristjan — ali pa smrt« — zdaj pa so kričali klerikalni voditelji: »ali Slomškar ali pogin«.

— **V znak žalosti.** V nedeljo sta stala dva kmeta pred pošto, ko so šli Sokoli mimo. »Vidiš«, pravi eden, »ti imajo pa črne čepice«. Drugi pa mu pravi: »To je za to, ker so v žalosti, ko gredo za pogrebom.

— **Disciplina in reda pri čukih** menda sploh nič ne poznajo, to se je splošno opažalo povodom njihovega nedeljskega nastopa v Ljubljani. Zvečer je n. pr. šlo par čukov — 3 ali 4 — po Prešernovi ulici in med njimi tudi en trobentač, ki je kar tako za zabavo trobental kakor bi bil obseden. Ljudje, ki so navedeni gledali disciplinirane in resne Sokole, so se kar spogledovali, končno jim je pa ta čukarski »špas« vendar že preveč presedal in neki gospod je čukarskega trobentača energično pozval, naj se v Ljubljani vede dostojno, kot se vedejo Sokoli, ki trobentajo samo takrat, kadar stopajo v vrstah, ne pa posamezniki. Čukarski trobentač je takoj umolknil, ker je menda sam sprevidel, da Ljubljana ni kaka vas. Pa čuki sami niti niso toliko krivi, temveč je krivo vodstvo, ki jih ne pouči kdaj se sme trobentati in kdaj ne.

— **Čukarska demonstracija proti srbski zastavi.** Za časa katoliškega shoda je bila v Alojzijevešču nekaka bosenska kavarna. Nad vhodom je bil napis, nad njim pa ena slovenska in ena srbska zastava. Z namenom klerikalci seveda niso dali tam srbske zastave, temveč so najbrže slovensko slučajno narobe obrnili in tako je zastava bila srbska. Čuki so to zapazili in ker so čuki neke slišali, da so Srbi največji sovražniki Avstrije, razun tega pa še po večini pravoslavne vere, jih je ta srbska zastava strašno bodla v oči in ker si niso upali očitno nastopiti in zahtevati njeno odstranitev, tega pa tudi niso hoteli trpeti, da bi morda še njih kdo smatral za Srbofile, so v nedeljo zvečer, ko so šli iz domobranske vojašnice zraven Alojzijevešča, tako glasno peli cesarsko pesem, da je postalo očitno, da oni nimajo nič skupnega z ono srbsko zastavo. Tako je prav, naj se ve, da so pravi patrioti samo pri veterancih in čukih.

— **Hud maček.** V ponedeljek, torej in sredo so imeli v uredništvu »Slovenca« strašanskega mačka. In če ima eden strašanskega mačka, kaj mu vse ne roji po glavi. Dovpne dela za smeh in prav nič ni več podobna sebi kakršen je trezen. Iz torbove številke »Slovenca« se to jasno vidi, kjer so si vzeli za tarčo socialno demokratično »Zarjo«. V treh noticah jo omenjajo in jo livalijo, ker je že v dveh številkah priznala »impozantnost katoliškega shoda«. Cele stavke vleče »Slovenec« iz »Zarje« na dan, in hoče svojim bralcem dokumentirati, češ, poglejte, naš ljut nasprotnik piše jako trezno o katoliškem shodu. V neki drugi notici pa ista številka »Slovenca« »Zarjo« pošteno okrcava, ker si je dovolila pisati, da so ljubljanski mesarske pomočnike preoblekli v »Orle«. Pravi, da je lahko »Zarjo« sram, ker je napisala to tako neumno. Strašanski maček se pa še kaže v tem, ko se venomer poudarja število udeležnikov shoda, število telovadcev in število »Orlov«. Da bi bile številke bolj verjetne, kličejo na pomoč tudi uradni list »Laibacher Zeitung«. Tja v petek ali soboto pa bo »Slovenec« morda konstatiral že 40.000 udeležnikov. Tako se kuhajo številke v mačkastih glavah »Slovenčevih« redakterjev in impozantnost nedeljskega obhoda je pri njih tem večja, čim bolj jim možgane meša zavisti cviček. »Od muh« je bilo vse. Ker prav malo je bilo v sprejedu takih, ki bi jim manifestacija za klerikalce prihajala od srca.

— **Mnogo nesnage** je bilo te dni — pa tudi Unionska klet je bila kriva da je mnogo ljudi zbolelo na želodcu. Posledice so se poznale povsod. Tudi drugod so se ljudje pritoževali čez slabo pijačo. Take stvari bi bilo treba ožigosati. Ako pride več ljudi posebnih tulcev, ni s tem rečeno, da mora biti vse slabše in dražje. Našim gostilničarjem to ni v reklamo.

— **Čudno pot je ubral** v ponedeljek neki pleskarji moister, ko se je vračal s kongresa. Moister se je v nedeljo tako navdušil, da je še v ponedeljek proslavljal katoliški dan in da je cel dan zalival svoje navdušenje. Ko je hotel priti na kolo mu je zmanjkalo ravnotežja — potem pa je zavil proti Štepanji vasi, kjer je napravil po njihavi precej škodo. Pravijo, da bo moral škodo poravnati.

— **V domobranski kasarni** so bili naši ljudje z dežele postreženi tudi v kantini. Toda kako. Kantinierka je rekla, da je za kmeta vse dobro, zato so ubogi ljudje jedli tri dni star golaš in pili postano pivu — kar je ostalo, so pa snedli in spili ubogi vojak. Kantinierka je najela nekaj žensk za postrežbo. Te pa so imele dovolj dela predno so očistile njeno kurnico, kjer je bilo na kupe nesnage. Zamazane ženske so potem pomagale v kuhinji. Vsled tega je prišlo med ženskami in kantinierko do prepira. Nekaj žensk je takoj zapustilo službo in jim kantinierka ni hotela izplačati dogovorjene plače. Neko ženo pa je kantinierka obdolžila tatvine in je prišlo celo do pretepa — stvar pride menda pred sodišče. Take stvari so se godile na slavnostnem prostoru. Podrobnosti se bodo še izvedele.

— **Zmeden čuk.** V nedeljo je sedelo v neki gostilni več udeležnikov katoliškega kongresa med njimi tudi en čuk. Naenkrat se zasliši trobentanje, kajti sokoli so šli po ulici. Čuk plane iz gostilne in se vrine v sokolsko četo v neko vrsto, kjer so bili slučajno le trije Sokoli. Tako je čuk nekaj časa marširal s Sokoli, v dobri veri, da dela klerikalno parado. Ko ga je neki Sokol opozoril, da se je zmotil, je čuk pobegnil ves zmeden iz vrste in je rekel: »Permojduš, saj že sam ne vem, kakšne vere da sem.«

— **Brezobzirnost vojaštva.** Ko se je zadnjič opoldne vračal bataljon 27. pešpolka z vaj domov skozi Šiško, so se nekateri častniki vedli jako samoooblastno. Slučajno, ko gre največ civilnega občinstva po delu iz Ljubljane v Šiško domov, se je vsula ploha. Vse civilno občinstvo je šlo pod kostanje, t. j. na pot, ki je zanje odločena. Za hrbtno bataljonskega poveljnika pa je z odobravanjem stotniških častnikov udrla vsa vojaška množica na trotoarje, ter tako, sama korakajoč v zavetju pešpoti, izrinila civilno občinstvo v dež na cesto. Ko so nekateri proti temu protestirali, zabavljali so vojake čez civiliste, ne da bi se umaknili za ped. norčevali se po svoje iz ženstva, ki je brez dežnikov bilo dežju izpostavljeno, da celo neki dobro znani častnik je v »vojaškem tonu« hrulil protestujoče občinstvo. — Protestujemo proti takim nastopom in pozivljamo občino, da izposluje pri polkovnem poveljstvu navodila za korenjenje vojaštva skozi Šiško ter za njegovo obnašanje; nastop sam pa kot davkoplačevalci obžalujemo. — Nahruljenec.

— **Knez Semberjski.** Igralci slovenskega gledališča se tem potom zahvaljujejo osnovnemu odboru pri prireditvi predstave kneza Semberjskega v Parkhotelu »Tivoli«, posebno na poštirvalnem trudu gosp. prof. Kobala, gđ. Medicevi in vrlemu jezdному odseku Sokola I., nadalje vsem onim, ki so pripomogli do prireditve. Slavnemu občinstvu pa prav posebno za simpatije in obiske prireditve.

— **Gospa Avgusta Danilova** priredi, odhajaje iz domovine poslovilno predstavo v deželnem gledališču dne 1. septembra. Igralo se bo »Nepošteni« od Gerolamo Rovetta. Več jutri.

— **Vsem udeležencem velike skupščine družbe sv. Cirila in Metoda.** Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda je vrožilo prošnjo na ravnaletstvo c. kr. državne železnice v Trstu za poseben vlak, s katerim bi bi se odpeljali dne 8. septembra ob četrta na enajst dopoldne skupščinarji s kolodvora v Šiški proti Domžalam. O rešitvi te vloge poročali bomo svoječasno. Radi hrane opozarjamo cenjene skupščinarje na to, da naj se pisмено prikladijo do 4. septembra pri podružnici družbe sv. Cirila in Metoda v Domžalah vsi tisti, kateri hočejo dobiti kosilo v kaki gostilni. Naznanjajo naj, ali hočejo naveden obed, ali hočejo tudi tretjo jed, pečenko. Podružnica bo potem sama porazdelila goste po gostilnah, jim dala vidne znake in tako poskrbela, da bode vsak primerno postrežen. Ker bo obed po zborovanju in se je nadejati množične udeležbe, naj na omenjeni način naroči vsak obed, sicer mu ne jamčimo, da

ga dobi. Popoldne ob štirih bo koncert. Na vrtu g. Kuharja bodo stregle rodoljubne gospe in gospodične v raznih paviljonih z jedjo in pijačo, dobilo pa se bode tudi zajutrek in gorko večerjo. — **Povratak v Ljubljano** ob 5.32 ali ob 9.47 ponoči.

— **Domovina.** Prošnje za znižano ali brezplačno opoldansko in večerno hrano v dijaškem podpornem društvu Domovina, naj se vpošljejo do 10. septembra odboru v Ljubljano. Priložiti je treba prepis zadnjega šolskega izprijave in ubožni list, ki mora biti potrjen od davkarje in županstva in ne sme biti nad eno leto star. Kdaj se kuhinja otvori, se pravočasno naznani. Število sprejetih je omejeno.

— **Osrednji vsedijaški podporniški odbor v Ljubljani** naznanja, da je bil vsled slabega funkcioniranja praškega podpornega društva za slovenske visokošolce prisiljen izpremeniti sklep, sprejet na ustanovni seji O. V. P. O. v toliko, da so veljavne le one pole, ki so signirane od dunajskega in graškega podpornega društva in podpisane od predsednika in 3 tajnikov O. V. P. O. Kar s tiče razdelitve denarja, dobi seveda Praga svoj delež. Toliko v poljansko gg. nabiralcem in slavnemu občinstvu, da ne bode kakega nesporazumljenja. Tov. Ad. Fugina nam je že vrnil nabiralni polj s svoto 146.10 K. za kar se mu toplo zahvaljujemo. Tovaršne akademike pa prosimo ponovno, da hitijo s podeželnimi prireditvami, in da agitirajo med občinstvom za našo stvar.

— **Slika nar. dobrotnika Babiča** in njegovega pogreba (jezdni oddelek Sokola in pogrebni voz z venc) priobči totedenska številka »Slov. Ilustrovanega Tednika«, ki izide danes Opozorjamo slav. občinstvo na to z željo, da si naj opskribi »Slovenski Ilustrovani Tednik«.

— **Mestni stavbni urad in tudi kanalizacijski oddelek** ima sedaj montovan svoj lastni uradni telefon, katerega se naj stranke radi neposrednega občejanja pod št. 99. poslužujejo.

— **Izplačevanje prenočišč** za častnike, možvo in konje se prične v četrtek, dne 28. t. m. ob navadnih uradnih urah in od 4. do 6. ure popoldne v mestnem nastanjalnem uradu (pisarna mestnega ekspedita).

— **Aviza.** Vojaška uprava kupi več stotov sena in slame.

— **Pes pred sodiščem kot priča.** Na št. 28. ljubljanskega okrajnega sodišča so že trikrat »zasliševali« kot pričo nekega prav lepega, pridnega in prijaznega ljubljanskega »fokselna«, na katerega se pritožuje neka stara žena, češ, da se ga je pri neki priliki tako ustrašila, da je sedaj za delo nezmožna in zato toži »fokselnovega« gospodarja. Tudi četrtrič bo moral priti »foksl« še pred sodišče, ker je bila obravnava zopet preložena — na veliko »fokselno« veselje, ki mu na sodnji zelo ugaja, ker ga vsi božajo. Tako je prijazen in dobrodušen, samo ona stara žena se ga je tako ustrašila, da je baje za delo nezmožna! »Foksl« je zaradi te trditve seveda silno užaljen, ker ne more razumeti, kako bi se njega, ki ga je sama lepota in prijaznost, mogel kdo ustrašiti in svojo užaljenost kaže na ta način, da tožiteljici vedno hrbet pokaže, kadar jo zagleda.

— **Nevarno rano si je prizadel pretekli soboto** Podkrajinjek Martin, krojaški mojster na Radeckega cesti. Klaj je zajca, med tem mu je pa nož izpodletel in se je on na levi roki globoko vrezal, tako da so ga morali prepeljati v bolnico. — Med tem je pa bila obešana na hiši, kjer je on hišnik, zastava, za kar on nikakor ne more. Povelje je povelje, to naj si zapomnijo ljudje, ki ga ne puste pri miru.

— **Nesreča se je pripetila** g. dvornemu svetniku Klimentu. Pri oknu je hotel popraviti zavese; vsled gladke podlage mu je spodletelo in pri padcu si je zlomil roko v desni rami.

— **Drva so krađi.** J. Petelin iz Podpeči je prodal deželnemu odboru 60 sežnjev bukovih drv, katere je vozil po Ljubljani na Prule, od tam pa v klet deželnega dvorca. Za to kupčijo so izvedeli dostopači, kateri so šli v petek popoldne v omenjeno klet, postavili so k oknu zaboj, stopili nanj, ter na ta način, da je eden drugemu drva podajal, jih zmetali za dva voza ven na cesto. Drva so potem prodali. Vratar deželnega dvorca jih je videl ter naznanil. Dva izmed njih je policija prišla, nekega Porenta, ki je oče devetih otrok in nekega Zupančiča.

— **S strehe je padel** steklarski pomočnik Pavel Matetič in se je potolkel po celeni životu.

— **V mestni klavnici** se je od 10. avgusta do 17. avgusta 1913 zaklalo: 64 volov, 5 bikov, 10 krav, 114 prašičev, 166 telet, 93 koštrunov, 4 kozliči. Vpeljanega mesa je bilo 556 kg. Zaklane živine se je vpeljalo 1 prašič, 11 telet, 1 kozlič. Opomnja: 6 goved z mal. zob.

— **Stroj za striženje las** se je našel včeraj dopoldan na Marijinem trgu. Kdor ga je izgubil, ga dobi nazaj pri postrežku na Radeckega cesti št. 20.

— **Umrli so v Ljubljani:** Jakob Klauer, bivši trgovec, 69 let. — Marija Kelhar, rejenka, 11 dni. — Friderik Mergenthaler, rejenec, 11 dni. — Josipina Reboli, hči lišnega posestnika in ključavničarskega mojstra, 7 mesecev. — Franc Kernc, železniški delavec, 32 let.

— **Kino »Ideal«.** Danes zadnjičkrat tri učinkovitosti burka »Maks na ogledih«, sijajna komedija »Punčice male Hildice« in krasna drama v barvah »Zadnja pot«. Jutri Nordiskdrama s Psylandrom »Stara klop«.

— **Loterijske srečke.** Trst: 73, 28, 19, 57, 15.

Trst.

Koliko mest je v Avstriji! »Periodično, statistični mesečnik« je prinesel med drugim tudi to levest. Po tem propektu bilo bi jih v Avstriji 793, od teh skoro polovico na Češkem (370), 101 v Galiciji in 100 na Moravskem; ostalo drugod. Ob enem se obregne ob poslovni jezik in sicer podaje sledeče številke: od 41 največjih mest je poslovni jezik v 17 nemški, v 10 poljski, v 7 češki (?), v 4 italijanski (?) in 1 slovenski (dve mest) je vrgel v koš. Po tem mesečniku posnemlje tržaški »Il Piccolo« to notico in pristavlja: »Soltanio le lingue tedesca e italiana hanno più abitanti di città, di quanti corrisponderebbero alla loro quota, nell'intera popolazione dello Stato.« (Samo jezika nemški in italijanski imata največ mestnih prebivalcev, kar odgovarja njihovi kvoti (razmerni del) vsega ljudstva v celi državi.)

Kam so poskrli Čehe? Saj je na Češkem 370 mest, in ali jih bode le 7 s češkim poslovnim jezikom (?) in ali ne bode večje število meščanov nego nemeščanov. Najbrže bode ta dobro informirana ne prvi, ne drugi; posebno pa slednji. Gotovo mu bo malokdo verjel.

Blebetavec z Goldonijevega trga vam je že itak znan lažnjivec. Pred 32. leti je začel izhajati v obliki enega lista, t. j. tiskana na dveh straneh, pod naslovom »Il Piccolo« ki je tudi odgovarjal resnici. V doli teh let se je razširil tako, da izhaja vsak dan tiskan na osemih straneh. Pomislite — in pod naslovom »Il Piccolo« kot nekda. Laže torej že v naslovu. Potem pa recite, da ni lažnjivec.

Ščavo mu je dal. Slučaj me je nanesel, da sem bil pričujoč dogodku ki se je izvršil med dvema dečkoma v starosti 12—14 let. Prvi je bil Slovenec, drugi pa Italijan. Prvi je šel mirno po poti: v rokah pa je nesel dnevnik »Dan«. Drugi videč, da fante nese »Dan«, slovenski časnik, ga apostrofira z besedami: »Sciao, col foglio sciavo.« Prvi zavedajoč se — tako mlad — narodnosti, zahteva, naj mu italijansko pobe izkaže račun, na kar mu prisoli par zaušnic. Neka mimoidoča žena ga je hotela ošteti; fant pa se korajžno odreže: »Nisem mu jih dal jaz, ampak sciavo.« S tem odgovorom ji je zaprl sapo.

Polmrtvega človeka so zavarovali.

(Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.)

Včeraj so sedeli na zatožni klopi pred ljubljanskim porotnim sodiščem trije obtoženci, obdolženi, da so zavarovali pri zavarovalnici »Alianz« nekega jetičnega človeka, za katerega je bilo očitno, da v najkrajšem času umre, samo da bi dobili in si med sabo razdelili zavarovalnino v znesku 5.000 K.

Senatu je predeloval deželni sodni nadsvetnik pl. Hočevar, votana sta bila svetnika Potrato in Bošek, državni pravdnik Neuperger; obtožence so zagovarjali: Jožef Možek dr. Zupanc, Frančiško Možek dr. Novak in Andreja Martinjaka dr. Kokalj.

Iz obtožnice posnemamo: Zakonska Možek v Kamniku sta zavarovala po Antonu Martinjaku, najprej nadučitelja, potem agentu zavarovalne družbe »Alianz« Ivana Brleca, nečaka soobtoženke Frančiške Možek, ko je ležal bolan od jetike na smrtni potelji in se je dal Jožef Možek pregledati pod imenom Ivana Brleca po zdravniku in tako je zavarovalnica sprejela zavarovalno ponudbo, misleč pač, da je Brlec zdrav človek, ker Možek je res zdrav človek in kot takemu mu je izdal zdravniško spričevalo. Ivan Brlec je pa slučajno prav kmalu, še par dni za tem, ko je dobil zavarovalno polico, umrl. Frančiška Možek je predložila zavarovalni družbi

polico, da bi izplačala zavarovalni znesek (5.000 kron), družbi se je pa čudna zdelo tako nagla smrt človeka, ki ga je zdravnik opisal kot popolnoma zdravega. Družba je zadelo zasledovala in tako je stvar prišla na dan.

Zakonska Možek delata vtis poslumeščanov, ona ne zna niti pisati niti brati, on je pa bolj izobražen. Martinjak je Korošec, iz Rožne doline, bil je nadučitelj na Koroškem, potem pa potovalni uradnik zavarovalnice »Alianz«; hodil je v nemške šole, ali zaslišan je bil vendar tudi on v slovenskem jeziku, ker je izjavil, da razume popolnoma dobro slovensko.

Zagovor. Možek prizna, da je šel on k zdravniku dr. Mahrju v Ljubljani mesto Ivana Brleca, ali zvrta vso krivdo na Martinjaka, češ, ta ga je na to nagovoril, ta ga vodil in on je bil samo slepo orodje v njegovih rokah. Brleca so hoteli zavarovati najprej samo za 2000 K, ker za toliko znesek sprejme zavarovalnica ponudbo tudi brez zdravniškega spričevala, družba pa te ponudbe ni sprejela in potem so predložili ponudbo za 50.000 K. Zdravniško se je pa dal pregledati — na prigovarjanje Martinjakovo — on sam in sicer v Ljubljani po dr. Mahrju, h kateremu ga je Martinjak poslal s svojo vizitko. Možekova žena se pa dela neumno in vedno naglašja, da ne zna ne brati ne pisati, da ničesar ne razume, da v celi zadevi ničesar ne ve — sploh, vsi poskusi predsednika senata in drž. pravdnika, da bi iz nje kaj izvlekla, se razbičejo na njenem neznanju, s katerim se vedno izgovarja, samo to zna, da zvrta vso krivdo na Martinjaka. Ta se pa prav spretno zagovarja in pravi, da on ni vedel, da je oni bolnik, ki ga je pri neki priliki videl. Iv. Brlec, ki ga hoče zakonska Možek zavarovati in je mislil, da je šel Možek k zdravniku s pravim Brlecem, ki ga je tudi pregledal in mu izdal izpričevalo.

Dvojezični intermezzo. Vstopi zdravnik dr. Mahr, ki ima biti zaslišan kot priča. Priše in tudi izpove nemško. Možeka takoj spozna in izpove, da se je on res dal zdravniško preiskati kot Brlec in se je tako tudi podpisal. Dr. Novak začne izpraševati pričo v slovenskem jeziku, dr. Mahr je pa na vsa vprašanja odgovarjal nemško in se ni dal zmotiti, da bi sprivil iz sebe kako slovensko besedo. Občinstvo se je začelo muzati, ker je mislilo, da dr. Novak malo »frocla« dr. Mahra, ali on je s tako resnostjo stavljaj dr. Mahr razna vprašanja, kakor bi od tega bilo odvisno življenje in smrt njegove klientije. Ta dvojezični intermezzo je trajal kakih deset minut in je bil zelo zabaven.

V popoldanskem nadaljevanju razprave so bile zaslišane priče in sicer, najprej ravnatelj graške podružnice zavarovalne družbe »Alianz«, ki je živ in je prisegel s klobukom na glavi na talmud, tako, da je bilo zopet malo spremembe, posebno, ker je prič tudi izpovedala nemško. Priča izpove, da se je začudil radi nagle smrti Brlecove in je odšel s še enim uradnikom v Kamnik, da stvar preišče in tu je takoj zvedel, da je Brlec bil jetičen in vedel je takoj, da mora biti po sredi goljufija in da je mesto Brleca bil kdo drugi od zdravniškega pregledan. Na vprašanje predsednika, ako zahteva družba povrnitev škode, odgovori, da zahteva stroške za potovanje komisije v Kamnik itd. Dr. Kokalj: »Kaj pak, radi 5.000 kron ste poslali celo komisijo v Kamnik. Mari bi poslali kar pol Dunaja! Bomo že še videli!«

Kamniške priče. Zaslišano je bilo več prič iz Kamnika, ki so po večini zelo ugodno izpovedale za Možeka, da je skozinskoz pošten mož, za njegovo žena pa pravijo vsi, da je omejena ženska.

Martinjakovi manjši grehi. Potem je prišla cela vrsta prič, ki so izpovedale o raznih manjših grehih Martinjakovih, ki je pod raznimi pretevezami delal razne manjše dolgove, od 5—20 kron. Vsi ti »oškodovanci« zahtevajo denar nazaj. Priča Zore, strokovni tajnik v Ljubljani mu je tudi »posodil« par kron, ali ne v imenu svoje strokovne organizacije, ker je Martinjak napravil nanj zelo slab vtis, temveč iz usmiljenja in pa zato, ker ga je Martinjak »moril« celo uro. Dr. Kokalj: »Nikarte, g. Zore, govoriti o tem, ker ako se to zve v Ljubljani, bodo vsi k vam hodili! (Buren smeh.) Na predlog dr. Novaka je bila zaslišana še 50letna Terezija Zore, ki je bolj pogostoma obževala z obtoženko Frančiško Možek in lahko potrdi, da je njegova klientinja duševno manj vredna. Priča reš izpove, da je obtoženka

omejena, da ne ve, kaj govori in po-
sebnost, da se nikdar ne spomni, kaj je
pred pol ure rekla. Predsednik: »To
navado ima več žensk«.

Za tem je senat sestavil, pre-
sednik pa prečital vprašanja porot-
nikom in drž. pravdnik Neuperger je
začel govoriti. Drž. pravdnik sam
priznava, da je dobil tekom obrav-
nave vtis, da je Možekova manj vre-
dna in ako porotniki zanikajo vpra-
šanje, ki se nanaša na njo, jim on
gotovo ne bo očitil, da so po krivici
sodili. Za Možeka in Martinjaka pa
predlaga drž. pravdnik obsodbo, ker
sta oba kriva.

Obramba. Dr. Zupanc, zago-
vornik Možeka je stvarno dokazo-
val, da krivda njegovega klienta ni
tolika, da bi radi nje zavarovalnica
pretrpela kakršnibodi škodo, ker
je bilo izključeno, da bi v tem slučaju
zavarovalnica zavarovano svoto iz-
plačala. — Dr. Novak, zagovornik
obtoženke Franciške Možek, pri-
merja zelo spretno celo zadevo —
opereti. Pri opereti je navzlic vsem
raznim zapletljajem konec navadno
tak, da nihče nima nobene škode in
ravnotako niti v tem slučaju ni mo-
gla imeti zavarovalnica niti vinarja
škodo, najmanj je pa kriva plegova
klientinja Franciška Možek, ki je
popolnoma nedolžna. Dr. Kokalj je
prav ginljivo dokazoval, da so vsi
trije obtoženci popolnoma nedolžni
in njegov govor je tako vplival na
pslušalstvo, da je bilo vse prepriča-
no o nedolžnosti obtoženih. To pa
drž. pravdniku ni bilo prav, pobijal
je čustvenost, opozarjal na zakon in
agovarjal argumentom zagovorni-
kov, dr. Kokalj mu je pa odgovoril
in ponovno naglašal nedolžnost vseh
obtožencev.

Potem je predsednik resumiral
tok razprave, pojasnil porotnikom
nekatera zakonska določila in po-
rotniki so odšli na posvetovanje, ki
ni trpel dolgo; potrdili so pa vpra-
šanje glede glavne krivde Antona
Martinjaka, namreč, da je bolnega
človeka zavaroval. Drž. pravdnik
sam predlaga milostno sodbo, dr.
Kokalj pa naveda še več olajševalnih
okolnosti in apelira končno na srca
sodnikov, ki naj imajo usmiljenje
za Martinjakovo ženo in otroke. Po
kratkem posvetovanju razglasi
predsednik

razsodbo.

po kateri se zakonska Možek opro-
stita, Martinjak se pa obsodi na 13
mesecev težke ječe, poostrene vsa-
ko četrtele z enim postom in trdim
ležiščem, vsteje mu se pa preisko-
valni zapor, tako, da obsojeni ne
ostane v ječi celo leto. Kazen je naj-
nižja, ki jo zakon dopušča in sicer
z ozirom na to, da je obsojenec vsaj
dejansko priznal dejanje, dalje z ozi-
rom na dejstvo, da zavarovalnica ni
imela škode in pa z ozirom na bedni
položaj, v katerem se je nahajal.

Obsojeni sprejme obsodbo, ali
prosi mesec dni odloga za nastop
kazni, kar mu pa ni bilo dovoljeno
in je moral nastopiti kazen takoj,
četudi se je očitno videlo, da se mož
smili sodnikom in drž. pravdniku,
ali — soditi se je moralo po zakonu.

**Pripovedka o strašnem
zmaju.**

(Konec.)

Vzlic temu pa niso mogli pla-
men resnice v vseh ljudeh zamoriti
— da, ko so se pojavila nova sto-
letja, so vstajali vedno tudi novi bo-
rilci za resnico v vrstah ljudstva.

Zmaj v svoji jezi je rohnel in
divjal, združil je svoje pristaše, ime-
noval jim je poveljnika in oborožil
jih je z orožjem, ker moč onih, ki so
v sebi gojili ogenj resnice, je s časom
tako narasla, da se je zmaj začel
za svoj obstanek bati.

Prišlo je do bojev med častilci
zmaja in pristaši večne resnice. Gro-
zovitost so bili ti boji, ker zmaj je dal
povelje, nikomur zapriniti, niti žen-
skam in ne otrokom. Pristašem res-
nice pa tudi to ni jemalo poguma,
vedeli so, da je tisočkrat bolje
umreti, kakor pa živeti na tej zemlji
sramotno v laži in hinavščini.

In vsled te vztrajnosti in po-
guma onih, ki so stali zvesto resnici
na strani, se je posrečilo omejiti zma-
jevo moč in silo v nekaterih deže-
lah na tej zemlji. Da, zmajeva moč

je začela tako ponehavati, da so ga
iz nekaterih krajev popolnoma pre-
podbili.

Iskra resnice, ki se je pred sto-
letji le v poedinih človeških srcih po-
javila, je v teh deželah, ki so se
zmaj znebili, vzplamtela v ogenj
prosvete in svobodnega mišljenja —
človeštvo je bilo rešeno.

Ko je videl stari zmaj, da je nje-
govo tiransko gospodstvo v neka-
terih deželah omejeno ali celo uni-
čeno, je začel tembolj paziti, da se
ne omaje njegova vlada v pokraj-
inah, kjer je s pomočjo oboroženih
pristašev še vedno določeval usodo
ljudstva. Prišel je na Slovensko. Ve-
del je, da če se mu še v teh pokraj-
inah postržejo peruti in porežejo
kremplji, da je potem konec nje-
gove vladanja na zemlji. V svrhu,
da se to ne zgodi, je začel one, ki so
resnico spoznali ali jo celo javno pro-
glaševali, na vse načine zatirati. Šte-
vilo teh žrtev se je množilo od dne
do dne — pa vse to ni nič pomaga-
lo. Res je, da je kdo izmed pri-
stašev resnice bodisi iz dobičkarije
ali pa vsled gladi in trpljenja zatajil
svoje prepričanje in se podal v tabor
zmaja, pa tudi v teh ni spoznanje
resnice popolnoma zatemnelo. Res-
nica, enkrat spoznana, ima lastnost,
da jo nobena sila več ne ugonobi,
ona živi, tli in vzplamti in četudi bi
nagromadil proti njej vse sile, ki so
jih laž, obrekovanje in proklinjanje
v teku vekov v peklu nakupičili.
Ona je večna luč, ki vodi človeštvo
do prave prosvete, ki bo vse ljudi
osrečila.

Zmaj to ve, on ve, da so mu
dnevi šteti. Steguje in krči se, da
bi se otresel preteče mu nevarnosti;
moli, prosi, javka, stoka, joka, za-
rotuje, proklinja in grozi, iz žrela mu
puhti ogenj, s kremplji steguje po
žrtvah — zastoni! — zadet je v srce,
v agoniji poginja in kmalu bodo mr-
hovino njegovo objedovali črvi. In
svet se bo oddahnil!

**Najnovejša tele-
fonska in brzojavna
poročila.**

DOMAČA POLITIKA.

Nemci na Češkem blaznijo.

Dunaj, 27. avgusta. (Odkar po-
slejuje na Češkem komisarij, mesto
deželnega odbora, so Nemci še tisto
pamet izgubili, ki so jo imeli preje.
Prišli so v svoji blaznosti že tako
daleč, da se smatraja za mučenike,
preganjane in zatirane od Čehov in
— komisarijev. Da doženejo, kakšne
so njihove muke, so sklicali zaupniki
shod v Chomutov, kjer so se pogo-
vorili, kaj vse jih boli. Vse bolečine
so sklenili prednesti grofu Stürg-
khu, da jim pomaga.) Danes so prišli
k ministerskemu predsedniku grofu
Stürgkhu zastopniki Nemcev na Če-
škem, da mu uradno predložijo
sklepe zadnje chomutovske konfe-
rence, kjer so sklepali zaupniki. Za-
stopniki so predložili nemške želje
in zahteve.

Nemci na Češkem zahtevajo:

Enakopravnost in varstvo na-
rodnih interesov čeških Nemcev pri
sestavi proračuna; pri imenovanju
deželnih uradnikov; ureditev učitel-
skih plač; Nemci zahtevajo dalje, da
se ne izvede volilna reforma pred
ureditvijo drugih narodno - politič-
nih vprašanj; dalje zahtevajo, da se
naj pri četrti kuriji posebno ozira na
Nemce; zahtevajo hitro narodnostno
oddelitev na Češkem. — To so ne-
katere zahteve! —

Dalje so predložili min. predse-
dniku resolucijo o zunanjih politiki, v
kateri zahtevajo, da se pri preure-
ditvi odnošajev z Balkanom ozira
predvsem na češke Nemce (seveda).

Nemci grozijo.

Vse nadaljno obnašanje in zadr-
žanje čeških Nemcev odvisi od tega,
ali bodo njihove zahteve izpolnjene
ali ne. Če vlada ne izpolni nemških
zahtev, tedaj naj se pripravi na naj-
ostrejšo obstrukcijo v jesenskem za-
sedanju.

Stürgkh je vzel zahteve čeških
Nemcev na znanje in je obljubil, da
jih hoče hitro prešturirati.

Nato so imeli nemški poslanci
daljša posvetovanja, ki so vedla do

nekaterih sklepov. Nemško - nacio-
nalna zveza se sestane v petek.

Nemški poslanci s Češkega so
pozvali nemško - nacionalno zvezo,
da sprejme zahteve čeških Nemcev
za svoje lastne, sicer bodo izvajali
posledice.

BALKAN.

Aneksija.

Belgrad, 27. avgusta. Kakor hi-
tro bo urejena srbsko - črnogorska
meja, izide kraljevski ukaz o aneksiji
osvobojenega ozemlja.

Demobilizacija.

Belgrad, 27. avgusta. Demobil-
zacija bo dokončana v 10 dneh. Re-
zervisti in moštvo prvega poziva so
že odpušteni.

Atene, 27. avgusta. Tu se je
pričelo z demobilizacijo.

Zadnje vesti.

SRBIJA IN ČRNAGORA.

Belgrad, 27. avgusta. (Izvir-
no brzojavno poročilo »Dnevno«.)
Mejno vprašanje med obema srbski-
ma kraljevinama (Srbijo in Črnogo-
ro) je urejeno na način, ki mora za-
dovoljiti obe strani. Sicer pa javnost
v Srbiji ne polaga nobene važnosti
na to, ako pripade to ali ono mesto
Srbiji ali Črnigori, pač pa se vse za-
nima za vprašanje: Kako urediti v
bodoče odnose med obema srbski-
ma kraljevinama, ki imata sedaj
skupne meje. Vprašanje teh odnoša-
jev je za sedaj eno najvažnejših
srbskih nacionalnih vprašanj in od
njegove rešitve je odvisno marsikaj.

Z Dunaja se je poskušalo in se
še poskuša strašiti merodajne kro-
ge na Cetinju s tem, da ima Srbija
namen odstraniti črnogorsko dila-
stijo in Črnogoro kratkoma inkor-
porirati. Seveda je to intriga, ker v
Srbiji na tako rešitev vprašanja no-
ben razsoden človek ne misli. Čr-
nogorska dinastija ni Srbiji in Jugos-
lovanstvu čisto nič na poti — do-
kter vodi narodno politiko in se ne
vdinja Dunaju. Zato Srbija tudi stre-
mi samo za tem, da se med njo in
Črnogoro sklene samo carinska vo-
jaška in diplomatska zveza, kar bi
bil predpogoj za skupno nastopanje
nasproti inozemstvu.

To želi narod obeh kraljevin in
kakor se zdi, so temu načrtu naklon-
jeni tudi najmerodajnejši krogi na
Cetinju, ki uvidevajo, da je nemogo-
če, da bi Črnagora še na dalje nasto-
pala nasproti inozemstvu kot popo-
lnoma posebna država, na Cetinju
uvidevajo, da mora biti Črnagora
močna v čim tesnejši zvezi s Srbijo
in zato je upati, da bodo pogajanjem,
radi razdelitve novega ozemlja, ki
so se tako lahko brez vsakih težav
dokončala, sledila nova pogajanja,
ki bodo imela mnogo dalekosežnejši
namen in pomen.

BREZUSPEŠNI TRUD.

Belgrad, 27. avgusta. (Izvir-
no brzojavno poročilo »Dnevno«.)
Avstro-ogrsko diplomacija se sedaj
na vse kriplje trudi, da bi ustvarila
— zvezo med Bolgarsko in Turčijo,
s čemur misli paralizirati srbsko-
črnogorsko-grško-rumunsko zvezo,
ki sicer še ni perfektna v polnem
svojem obsegu, ali so dani vsi pre-
dpozili za njeno realiziranje.

Tem naporom avstro - ogrske
diplomacije ne pripisujejo tukaj no-
bene važnosti, ker je evidentno, da
so obsojeni ravno tako na neuspeh,
kakor je doživela popolen neuspeh
avstro - ogrska diplomacija takrat,
ko se je trudila, da bi ustvarila proti
Srbiji zvezo med Bolgarsko in Ru-
munijo. Za tako zvezo ni na Tur-
škem nobenega razpoloženja, ker
Turčija, ki s Srbijo in Grčijo niti ne
meji več, nima nobenega interesa na
tem, da bi podpirala bolgarske želje
po revanši, posebno že zato ne, ker
bi s tem ojačila svojega naravnega
nasprotnika, Bolgarsko. Že zato je
naravnost a priori izključena vsaka
možnost kake zveze med Bolgarsko
in Turčijo, četudi je naravno, da si
Bolgarska take zveze želi.

Drugi vzrok, ki onemogoča ta-
ko zvezo, je pa čisto finančne na-
rave: Bolgarska in Turčija — kakor
tudi druge balkanske države — ra-
bije veliko denarja. Avstro - Ogrska
ima ne more dati posojila, ker sa-
ma nima denarja. Francija ima pa
ne bi dala niti vinarja, ako bi se po-
kušale združiti proti Srbiji in Grški,
ki sta njeni naravni zaveznici. Tudi

Bolgarska sama ne bo mogla raču-
nati na naklonjenost francoskih fi-
nančnih krogov, ako bo preveč go-
vorila o revanši, ker za vojne pri-
prave proti Srbiji francoski finanč-
niki ne bodo dajali — to je sigurno
— denarja in Bolgarska se bo mo-
rala strezniti, ako računa na finanč-
no naklonjenost Francije, ki ji je se-
daj bolj kot kdaj potrebna.

Iz vseh navedenih razlogov so
tukajšnji merodajni krogi vzpričo
truda avstro - ogrske diplomacije
da ustvari bolgarsko - turško zvezo,
popolnoma hladni in samo konstatir-
ajo dejstvo, da se avstro - ogrska
diplomacija iz dogodkov, ki so se
razvijali od lanske jeseni do danes,
še vedno ni ničesar naučila, temveč
zasleduje na Balkanu še vedno en
sam cilj: uničiti Srbijo. Tega se pa
tukaj nihče ne boji, četudi vsakdo
priznava potrebo boljših odnošajev
med Srbijo in sosednjo monarhijo,
ki so pa bolj v interesu monarhije
kot Srbije.

Odgovorni urednik Radivoj Korenč.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vi-
narjev. Pismenim vprašanjem je priložiti
znakmo 20 vinarjev. — Pri malih oglaš-
nih ni popusta in se plačujejo vnaprej; zu-
nanji inserenti v znakmah. Zaključek malih
oglasov ob 6. uri zvečer.

Čevljarskega pomočnika za
boljša dela sprejme takoj Ivan Šo-
ber, Škofjaloka. Delo trajno.
778—4

Zastonj dobi panama slamnik
kdor kupi pri meni blaga v vrednosti čez K 40—. Imam
priznano ogromno zalogo kostumov, paletov, kril in bluz
za dame in deklice, oblek, površnikov in klobukov za go-
spode in dečke, kakor tudi vsako uglaševanje in pelerin
po izvanredno nizkih cenah.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

**Kdor ljubi
dobro kavo,**
uporablja kot pridatek
pravi zagrebški :Franck:
z kavinim mlinčkom.

**Z njim pridobi kava mnogo na
slastnem okusu ter fini vonjavi.**
Njegova nadaljna dragocena pred-
nost je velika izdatnost.

ni em 45/25,646

Hiša z lepim sadnim vrtom in vr-
tom za zelenjavo se proda, eventu-
alno odda v najem. Ravnotam se
proda lep bernhardinec. Poizve se
pri »Kankertu« v Sp. Šiški. 779-2

Dober glasovir se radi odpoto-
vanja ceno proda, Stari trg 22. II,
vrata levo. 780-1

Zahvala.

Za vsa ljubezniva sočutja
povodom mučne bolezni in
smrti naše nadvse ljubljene
mamice, stare matere, gospe

Marije Brecljnik

kakor tudi za prekrasne daro-
vane vence ter za mnogošte-
vilno častno spremstvo k zad-
njemu počitku, izrekom vsem
dragim sorodnikom, prijateljem
in znancom našo najiskrejšo
zahvalo.

Sp. Šiška, 27. avg. 1913.

Žalujoci ostali.

Tovarna pianinov
Anton Pečar, Trst
ulica Farneto stev. 42.

izdeluje po naročilu pianine, ki so po svoji
konstrukciji, dobrem materialu in najnovejšem
lastnoizumljenem modelu dosegli vsepovsod naj-
boljši sloves. Priporočam se slav. učitelstvu,
preč. duhovščini in dr. veleuglednim krogom za
naročila, kakor tudi vsako uglaševanje in po-
pravljanje glasbenih instrumentov.

„Učiteljska tiskarna“
— v Ljubljani —
R. Z. Z. O. Z.

se priporoča v izvrši-
tev vseh tiskarskih
del, kakor časopisov,
knjig, raznih tiskovin
za urade, hranilnice,
in posojilnice, jedilnih
listov, cenikov, vizitk,
okrožnic, mrtvaških
listov i. t. d. i. t. d.

vv

:: Litografija ::

Telefon šte. 118.

V zalogi ima šolske,
županske in različne
druge tiskovine, učna
izpričevala za obrtne
vajence, delavni red,
diplome i. t. d. i. t. d.

ooo

Najokusnejša izvršba
in najnižje cene.

vv

:: Stereotipija ::

Cek. račun šte. 76.307.

K. JURMAN OPTIK IN ŠPECIALIST Šelenburgova ulica
— LJUBLJANA —

Optični zavod z električnim obratom. — Aparati, poljska kukala, daljnogledi.
Za prvovrstno tehniko se jamči. — Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

